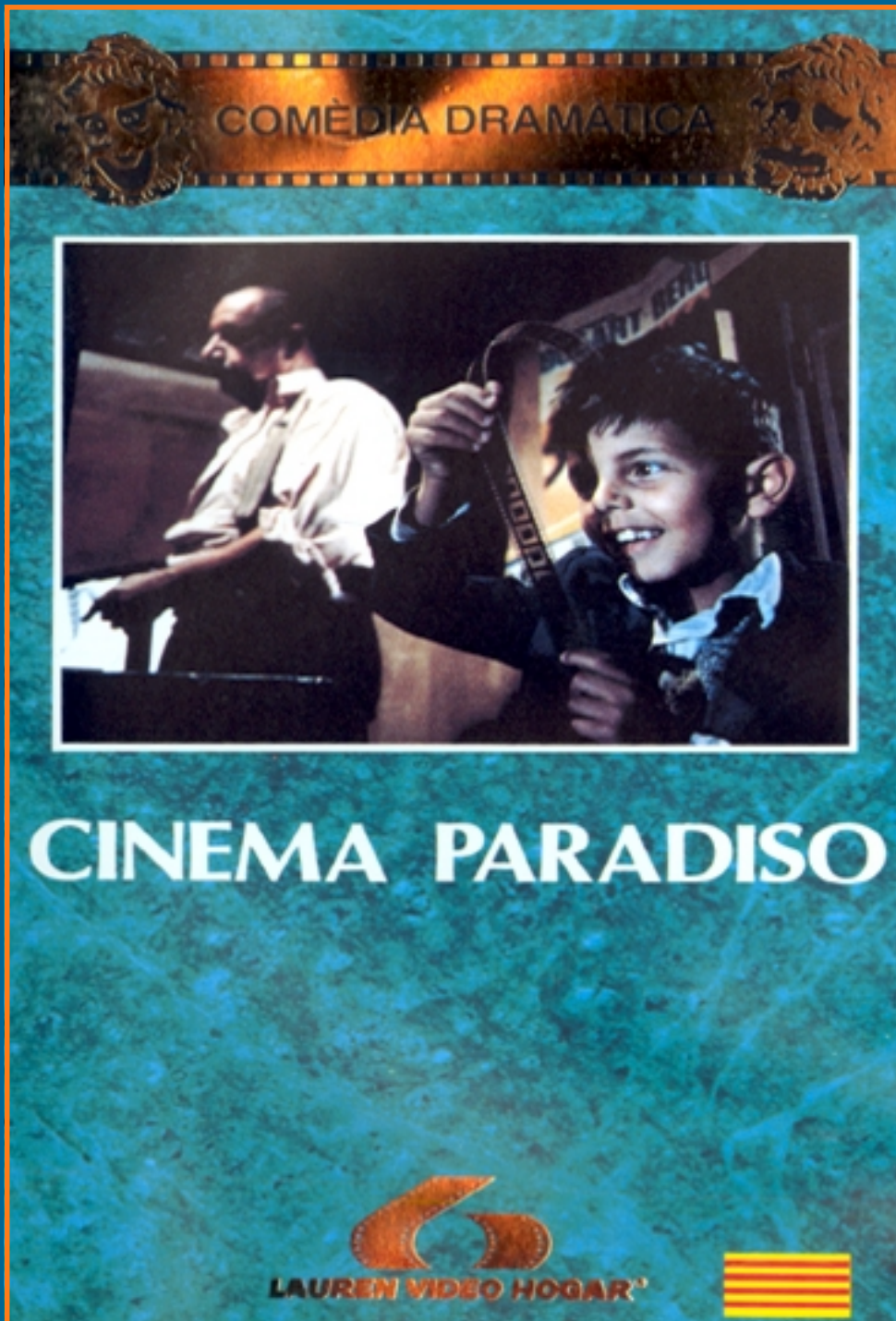

CINEMA PARADISO

Guia didàctica

Generalitat de Catalunya
Departament d'Ensenyament

FITXA TÈCNICA

Títol original: Cinema Paradiso
Nacionalitat: Itàlia
Director: Giuseppe Tornatore
Fotografia: Blasco Giurato
Música: Ennio Morricone

Producció: Franco Cristaldi
Actors Principals: Philippe Noiret, Jacques Perrin, Salvatore Cascio.
Durada: 124 minuts
Gènere: Comèdia dramàtica

A QUI ES POT ADREÇAR

Secundària obligatòria (segon cicle) i secundària postobligatòria.

SINOPSI ARGUMENTAL

Totó, cèlebre cinematògraf d'èxit, rep la notícia de la mort d'Alfredo, l'home que li va descobrir els somnis i les passions d'una sala de projecció.

El nom d'Alfredo és suficient per fer-li venir a la memòria records de joventut, el seu poble, la blanca i polsosa plaça, la font l'església... i sobretot el Paradiso, el cinema de la parròquia on imperava la figura d'Alfredo, l'operador a qui va salvar la vida quan fa anys es va incendiar el cinema.

TEMA PRINCIPAL I POSSIBLES SUBTEMES

La pel·lícula planteja la situació en la qual es troba un petit poble italià en acabar la Segona Guerra Mundial.

És fàcil treballar la situació social i política prenent com a punt de partida la vida quotidiana de la gent que hi viu; i prenent com a eix central el cinema del poble, en el qual es veuen reflectides moltes actituds i situacions que després es viuran al carrer.

Es dóna importància a la relació humana, representada pels personatges Totó i Alfredo.

Al voltant d'aquesta situació hi ha una sèrie de circumstàncies que ens fan reflexionar entorn de la vida del dia a dia d'un poble en un moment concret i especial.

OBJECTIUS FORMATIUS

- Conèixer i reflexionar entorn a la situació d'un petit poble italià una vegada acabada la Segona Guerra Mundial.
- Extrapolar aquesta situació a la postguerra de la Guerra Civil Espanyola a Catalunya.
- Comparar la situació de la pel·lícula amb algun conflicte actual.
- Identificar les grans etapes de la humanitat respecte al desenvolupament tècnic, i com això repercuteix a la vida quotidiana de les persones i com afecta a les seves relacions.
- Conèixer el naixement i evolució del cinema. Tècnica i funció social.
- Identificar les fases, tot explicant les bases de diferents moviments de migracions, intentant cercar les diferents possibles causes i com aquestes afecten els habitants de cadascuna de les poblacions. De la societat de la qual marxen i de la societat a la qual arriben.
- Cercar diferents fonts d'informació, directes o/i indirectes.

CONTINGUTS QUE ES PODEN TREBALLAR

El tema que ens dóna més possibilitats per a treballar la pel·lícula Cinema Paradiso és La Postguerra de la Segona Guerra Mundial i per extensió les situacions que es donen en qualsevol país que ha patit una guerra.

- La vida quotidiana després de la Segona Guerra Mundial en un petit poble d'Itàlia. Podem fer atenció en temes presents a la pel·lícula, com ara:
- Com es reclutaven les persones per a treballar, qui les reclutava.
- Quines feines hi són presents: les filadores, les dones que es dediquen a tintar la roba...
- Com és l'escola. L'analfabetisme.
- El metge, i el veterinari.
- Quines són les necessitats primeres, per exemple, en productes alimentaris.
- Com es renten.
- La neteja, per què es rapaven el cap.
- La vida a la plaça del poble.
- La vida al local del cinema.
- La migració a d'altres països en busca de feina, quines són les diferents opinions que al voltant s'expressen a la pel·lícula.

Prenent com a eix el cinema es poden treballar els diferents aspectes:

- Evolució del cinema (dintre de la pel·lícula).

Des del comentari que fa l'Alfredo de com era el cinema quan ell va començar, a través de tota la pel·lícula el cinema va progressant.

*Un aspecte, que si més no és curiós, és fer una recopilació de totes les frases que es diuen i que són tretes de pel·lícules de cinema, això demostra que també és una forma de portar un tipus de cultura molt especials a la gent que, potser d'altra manera no tindrien.

Es pot fer atenció, entre d'altres, a frases com ara:

- «La multitud no pensa, no sap el que es fa».
- «El progrés sempre arriba tard».
- «La vida és més difícil que el cinema».

- Qui té el poder sobre el cinema en el poble de la pel·lícula, per què és el capellà del poble el que censura les diferents parts de la pel·lícula que estan projectant, com la censura desapareix quan el cinema passa a mans particulars, com canvia en aquest moment la funció i l'objectiu del cinema.

*Com viu i evoluciona el personatge de Totó, des que és petit, fins que se'n va del poble. Quines coses el marquen i què és el que el fa tornar al poble. Com canvia el seu punt de vista la primera vegada que surt del poble per anar a fer el servei militar a Roma, a la gran ciutat, a partir d'aquí es pot treballar la diferència entre viure en un poble o bé en una ciutat. La seva relació amb l'Alfredo.

ACTIVITATS I METODOLOGIA

1. Motivació inicial

Abans de fer el visionat de la pel·lícula es pot realitzar una sessió de debat, en la qual els alumnes exposin com creuen o s'imaginin que podia ser una postguerra, en quina situació es trobava la gent, com vivia i quins eren els seus sentiments.

Seria molt interessant aprofitar la possibilitat de tenir algú -un avi o una àvia- que hagi viscut aquesta o una altra situació de postguerra per a poder conèixer des d'una font directa el que se sentia, i com es recorden aquells moments.

Cercar informació indirecta de com va ser, i com va acabar la segona guerra mundial a Itàlia o a d'altres països, i com es va viure des de nostre país.

2. Després de veure la pel·lícula

Abans d'iniciar qualsevol feina es pot obrir un torn de debat per poder expressar com el visionat de la pel·lícula ha variat, o bé ha reafirmat, la idea que cadascú tenia entorn al tema.

Què passa

Quina és la part fonamental de la pel·lícula, el fil conductor és el cinema Paradiso, però cal veure el paral·lelisme de la vida del cinema amb la vida de Totó i la seva amistat amb Alfredo.

A qui passa

En Totó i l'Alfredo són els personatges principals, és important veure com evolucionen ells personalment i la relació que entre ells s'estableix.

No hem d'oblidar altres personatges que tot i que semblen secundaris són molt importants per l'acció de la pel·lícula: la mare d'en Totó, el capellà, el ric del poble...

Com queden reflectits tots els típics tòpics dels pobles: el capellà, el ric, el «nou ric», el «tonto», el que immigra cercant un lloc millor per viure-hi...

Quan passa

La pel·lícula s'inicia quan en Totó ja és gran, la mort de l'Alfredo el fa tornar al poble que havia deixat. Tota la pel·lícula és una evocació que fa en Totó de les seves vivències, des que és menut fins a l'actualitat. Com ho ha viscut el marca molt.

On passa

Cal parar atenció als dos ambients que queden reflectits:

- El poble on neix, creix i viu en Totó. Fer atenció com queda reflectida la vida del dia a dia.
- La gran ciutat.

3. Relacions que es poden establir

Seria interessant treballar el paral·lelisme, semblances i diferències, entre la vida quotidiana, l'ambient, els costums i les relacions que queden reflectides a la pel·lícula amb el que els nostres alumnes viuen avui en dia.

El cinema també és un punt important i bàsic a treballar, comparant el que han vist amb el que viuen.

Valorar les relacions d'amistat i solidaritat, partint de la relació entre Totó i Alfredo. La comunicació entre les persones.

Actualment treballar el tema de la guerra i la postguerra no és difícil, es pot relacionar amb alguns dels conflictes que en el moment que es visiona la pel·lícula són oberts en alguna part del món. Es pot reflexionar entorn de les causes que van desencadenar la segona guerra mundial, i comparar-les amb les causes que avui han desencadenat altres conflictes.

Aquest tema es pot treballar i pot ser molt ric quant a la conscienciació dels alumnes entorna de la inutilitat de qualsevol conflicte.

Altre tema a treballar fora fer un comentari entorn del progrés de la tècnica. Quins han estat els avenços que en les darreres dècades s'han fet en els camps de la comunicació, i com això afecta directament a un menor contacte personal entre la gent que es coneix.

4. Activitats de creació i recreació a partir de la pel·lícula:

Serà interessant realitzar un treball de recerca entorn del moment històric en el qual es desenvolupa l'acció.

Realitzar un treball de comparació i valoració, cercant els punts positius i negatius, entre la vida reflectida a la pel·lícula -que seria la vida dels seus avis-, amb la seva pròpia vida.

Cercar informació entorn de com viuen els països que actualment no tenen tots els avenços dels quals nosaltres gaudim.

Fer un treball d'investigació entorn de quines han estat les causes que han provocat els grans moviments de migració, al llarg de la història, tant sigui del poble a la ciutat, com la migració d'un país a l'altre. Podem aprofitar per parlar entorn dels problemes que avui existeixen entorn de la migració de gent dels anomenats «països subdesenvolupats» cercant una vida «millor».

Altres temes que podem treballar d'una manera més o menys àmplia serien:

Història i evolució del cinema

Per una banda es pot tractar des de la vessant tècnica, és a dir, com ha evolucionat la maquinària des que va néixer el cinema com a tal fins als formats actuals (del cinema mut, passant per les màquines amb maneta, les màquines automàtiques, cinemascop, etc. fins arribar a l'actual gran format, o a les tres dimensions...).

I d'altra banda es pot treballar des de la vessant de la funció que complia el cinema en el moment que va néixer, en un moment de postguerra com el que es viu en la pel·lícula, o bé la funció que avui en dia aconsegueix el cinema.

La censura al cinema; què es censurava abans, i ara, es censura alguna cosa? S'hauria de censurar alguna cosa?

En aquest punt cal fer atenció al canvi que es produeix quan el cinema, després de cremar-se, passa de mans del capellà del poble a les mans del «nou ric» que el compra i el torna a obrir gràcies a que li han tocat les travesses. La censura ja ha desaparegut.

El pas del temps, els progressos, la modernitat, com evoluciona tot, les màquines, les persones, es pot treballar com afecten a la relació de les persones tots aquests canvis.

Cristina Herraiz i Bianchi